Dünya Sa?l?k Örgütü Ya?am Kalitesi Enstrüman?-Ya?l? Yeti?kinler Modülü

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dünya Sa?l?k Örgütü Ya?am Kalitesi Enstrüman?-Ya?l? Yeti?kinler Modülü*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20236

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dünya Sa?l?k Örgütü Ya?am Kalitesi Enstrüman?-Ya?l? Yeti?kinler Modülü (WHOQOL-Old), ya?l? nüfusun öznel ya?am kalitesi alg?s?n? ölçmek için geli?tirilmi? uluslararas? bir araç olan WHOQOL-BREF ölçe?inin tamamlay?c? bir modülüdür. Bu ölçek, ya?lanma süreciyle ili?kili olan ve genel ya?am kalitesi ölçümlerinde yeterince kapsanmayan özel alanlar? de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, 2010 y?l?nda Eser ve arkada?lar? taraf?ndan yap?lm?? olup, Türk ya?l? popülasyonunda psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve kültürel geçerlili?inin sa?lanmas? amaçlanm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki ya?l? bireylerin sa?l?k ve refah düzeylerini kapsaml? bir ?ekilde incelemek için önemli bir **psikometri**k araç sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?am Kalitesi, Ya?l? Yeti?kinler, WHOQOL-Old, **Psikometri**, Türkçe Uyarlama, Geriatri, Sa?l?k, **Ya?am Kalitesi**

Yazarlar

Ölçe?in orijinal geli?tirme çal??mas? **Dünya Sa?l?k Örgütü** Ya?am Kalitesi Grubu taraf?ndan yürütülmü?tür. Türkçe uyarlamas? ise Sultan Eser, Gül Saatli, Erdem Eser, Hasan Baydur ve Cem Fidaner taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir.

Amaç

Dünya Sa?l?k Örgütü Ya?am Kalitesi Enstrüman?-Ya?l? Yeti?kinler Modülü'nün temel amac?, 50 ya? ve üzeri bireylerin ya?am kalitesini, ya?a özgü alt? farkl? boyutta derinlemesine de?erlendirmektir. Bu boyutlar, genel WHOQOL-BREF ölçe?inin kapsad??? fiziksel, psikolojik, sosyal ve çevresel alanlara ek olarak ya?l?l???n kendine has deneyimlerini yans?t?r.

Ölçe?in Türkiye'deki adaptasyon çal??mas? (Eser vd., 2010), WHOQOL-Old'un kültürel olarak uygunlu?unu ve Türkiye popülasyonunda geçerli ve güvenilir sonuçlar üretme yetene?ini do?rulamay? hedeflemi?tir. Bu sayede, ya?l? sa?l??? ara?t?rmalar?nda ve klinik uygulamalarda standardize edilmi?, uluslararas? kabul görmü? bir ölçüm arac? sa?lanm??t?r.

Yap?

WHOQOL-Old, ya?l? yeti?kinler için kritik öneme sahip oldu?u belirlenen alt? özgül boyutu (faset) ölçen toplam 24 maddeden olu?ur. Bu fasetler, ya?l? bireylerin ya?am kalitesine dair alg?lar?n? en iyi yans?tan psikolojik ve sosyal faktörleri temsil eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü temel **yap?**lar ve fasetler ?unlard?r:

Duyusal Yetenekler: Görme, i?itme ve di?er duyusal kapasitelerin günlük ya?am? etkileme derecesi.
Özerklik: Bireyin ba??ms?z hareket etme ve kendi hayat? hakk?nda kararlar alma yetene?i.
Geçmi?, Bugün ve Gelecek Aktiviteleri: Bireyin ya?am?nda ba?ar?, anlam ve amaç bulma duygusu.
Sosyal Kat?l?m: Toplumsal olaylara, aktivitelere ve sosyal ili?kilere dahil olma düzeyi.
Ölüm ve Ölme: Ölüm ve ölüm süreciyle ilgili endi?e veya kabul durumu.
Mahremiyet (Yak?nl?k): Ki?isel ili?kilerde yak?nl?k, samimiyet ve duygusal destek alg?s?.

Geçerlik

Türkçe versiyonun **geçerlik** çal??malar?, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen kan?tlar sunmay? amaçlam??t?r. Eser ve arkada?lar?n?n çal??mas?nda, yap? geçerlili?ini incelemek için genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?l?r. Bu analizler, 24 maddenin beklenen alt? faktörlü yap?y? Türk örnekleminde de koruyup korumad???n? gösterir.

Ayr?ca, ölçe?in bilinen di?er ya?am kalitesi ölçütleri veya ilgili sa?l?k göstergeleri ile olan ili?kisi (e? zamanl? veya ölçüt geçerlili?i) incelenmi?tir. Yüksek ya?am kalitesi alg?s? ile daha iyi fiziksel sa?l?k ve daha az depresif semptom aras?ndaki beklenen korelasyonlar, ölçe?in geçerli bir ölçüm yapt???n? destekleyen önemli göstergelerdir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizi, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleri kullan?larak de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k, Cronbach Alfa katsay?s? ile ölçülür ve ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. WHOQOL-Old'un fasetlerinin genel olarak kabul edilebilir düzeyde (genellikle $\alpha > 0.70$) iç tutarl?l??a sahip olmas? beklenir.

Test-tekrar test güvenilirli?i ise ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? gösterir. Belirli bir zaman aral???yla (örne?in iki hafta) ayn? bireylere uygulanan test sonuçlar?n?n yüksek korelasyon göstermesi, ölçe?in kararl? ve güvenilir oldu?unu kan?tlar. Bu psikometrik özellikler, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenle kullan?lmas? için temel te?kil eder.

Faktör Analizi

WHOQOL-Old'un Türkçe uyarlamas?n?n **faktör analizi**, ölçe?in orijinal yap?s?n?n kültürel ba?lama ne kadar iyi uyum sa?lad???n? tespit etmek için kritik öneme sahiptir. Orijinal ölçek, alt? fasetten olu?an bir yap?sal model önerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Türkçe versiyonun uyarlama çal??mas?nda genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, toplanan verilerin alt? boyutlu teorik modele uyumu incelenir. Ba?ar?l? bir faktör analizi, model uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu ve her maddenin kendi fasetine yüksek yükleme yapt???n? gösterir. Bu, ölçe?in ya?l? yeti?kinlerde ya?am kalitesinin alt? özel alan?n? ba??ms?z ve geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rular.

Enstrüman Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Maddeler genellikle 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?r (örn: Hiç de?il / Çok az / Orta düzeyde / Oldukça / Tamamen).

Language Available: Orijinal (?ngilizce), Türkçe (Adaptasyon), ve **Dünya Sa?l?k Örgütü** taraf?ndan desteklenen çok say?da dil.

Population Group: Klinik ve Genel Popülasyon.

Age Group: Ya?l? Yeti?kinler (Genellikle 50 ya? ve üzeri).

Population Details: Türkiye'de ya?ayan, farkl? sosyo-ekonomik ve sa?l?k durumlar?na sahip ya?l? bireyler.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde yönetilen ka??t-kalem ya da dijital anket format?.

Anahtar Kelimeler

Geriatrik De?erlendirme, Refah, Psikososyal Faktörler, **Ya?am Kalitesi** Ölçümü, WHOQOL-Old, **Geçerlik**, **Güvenirlik**

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanmad?.

Affiliation Email addresses: Sa?lanmad?.

Correspondence Address: Sa?lanmad?.

Sorumlu Yazar ?leti?im Bilgisi: Sultan Eser (sultan.eser@gmail.com)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

WHOQOL araçlar?, genellikle akademik ve kar amac? gütmeyen ara?t?rmalar için **Dünya Sa?l?k Örgütü**'nden izin al?narak ücretsiz kullan?labilmektedir. Ticari kullan?mlar için izin ve ücret politikalar? farkl?l?k gösterebilir. Türkçe uyarlaman?n yay?n y?l? **2010**'dur. Ölçe?in orijinal geli?tirme çal??malar? ise 2000'li y?llar?n ba?lar?nda tamamlanm??t?r.

Kaynaklar

Eser, S., Saatli, G., Eser, E., Baydur, H., & Fidaner, C. (2010). The reliability and validity of the Turkish version of the World Health Organization Quality of Life Instrument-Older Adults Module (WHOQOL-Old). *Turk Psikiyatri Dergisi, 21*(1), 1-10.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: the-world-health-organization-quality-of-life-instrument-older-adults-module-whoqol-old-toad.pdf

Dünya Sa?l?k Örgütü Ya?am Kalitesi Enstrüman?-Ya?l? Yeti?kinler Modülü Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, telif haklar? nedeniyle kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Kullan?m için sorumlu yazar (Sultan Eser) ile ileti?ime geçilmesi veya ilgili akademik yay?n?n incelenmesi gerekmektedir. WHOQOL-Old, toplam 24 maddeden olu?an ve ya?l?l??a özgü alt? faseti ölçen bir araçt?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM